

D66'er staat te trappelen om te hervormen

Formatie-onderhandelaar Wouter Koolmees is in beeld voor het ministerschap van Financiën

Ulko Jonker
Den Haag

‘Ik ben een stapelaar’, zegt Wouter Koolmees vaak over zichzelf. Zijn schoolcarrière begon op de mavo en eindigde met een bul van de Universiteit van Utrecht. Zijn loopbaan leidde via het ministerie van Financiën naar de Tweede Kamer. Nu is hij de vaste secondant van Alexander Pechtold in de onderhandelingen over de vorming van de eerste regering in elf jaar waar D66 aan lijkt te gaan deelnemen.

Als het nog fout gaat, kan dat niet aan Koolmees hebben gelegen. ‘Ik ben van de harmonie. Ik lijk op mijn moeder’, vertrouwde hij de luisteraars van Radio Rijnmond ooit toe. En als het goed gaat komt hij op zijn veertigste bovenaan de stapel. Dan lonkt een zetel in het kabinet, misschien wel meteen de hoofdprijs: het ministerschap van Financiën.

Het politiek talent van 2010 is nu de aangewezen man om 's lands financiën te gaan bestieren, vindt hoogleraar overheidsfinanciën en economisch beleid Bas Jacobs. ‘Van alle mensen die ik ken bij de formerende partijen is hij veruit de beste kandidaat, vakmatig, puur inhoudelijk gedreven in plaats van een Calvinistische scherplijper als Jeroen Dijsselbloem die rente op staatsschuld zondegeld vindt’, zegt Jacobs. Belangrijker dan blindstaren op het begrotingstekort vindt Jacobs structurele hervormingen. ‘En ik meen te weten dat Koolmees ook van die lijn is.’

Hij somt op: het belastingstelsel, de zorg die houdbare overheidsfinanciën op lange termijn bedreigt, het pensioenstelsel waarover al sinds 2009 wordt gesproken, de woningmarkt die nog onvoldoende is hervormd en het klimaatvraagstuk. ‘Ik hoop dat hij die agenda niet ondergeschikt laat worden aan een kleingeestige boekhoudersmentaliteit, want hij komt wel op een ministerie waar dat een valkuil is voor iedere nieuwe minister’.

Koolmees heeft ook een belofte aan zichzelf in te lossen. Al in het talentenklasje van D66 hamerde hij op de noodzaak dat de partij voorop moest lopen met het aanpakken van het achterstallig onderhoud. In zijn sollicitatie voor het kandidaat-kamerlidmaatschap stelde hij het als voorwaarde: hij zou alleen zijn baan bij Financiën opzeggen als er werk zou worden gemaakt van echte hervormingen, zei hij in december 2015 in een interview.

Rutte II gooide toen de handdoek al in de ring, vond hij. ‘Ieder jaar dat er niks gebeurt, is een verloren jaar. Laten we voor de verandering eens het dak repareren als de zon schijnt.’ In een college aan 1400 partijgenoten in januari koppelde Koolmees zijn persoonlijke achtergrond als jongen die zijn gescheiden moeder in de bijstand zag komen, aan zijn hervormingsdrift en drijfveren om de verkiezingslogan ‘kansen voor iedereen’ te gaan uitvoeren.

Hij hekelde de tweedeling tussen tussen kansrijk en kansarm in het onderwijs, tussen vast en flex op de arbeidsmarkt, en jong en oud bij de pensi-

Wouter Koolmees (links) met D66-voorman Pechtold op weg naar een formatiegesprek.

FOTO: BART MAAT/ANP

Hoogleraar
‘Koolmees is de beste kandidaat, vakmatig, puur inhoudelijk gedreven’

Hervormingsdrift
‘Laten we voor de verandering eens het dak repareren als de zon schijnt’

oenopbouw. ‘Nederland is niet af. Laten we vooraf investeren in mensen in plaats van achteraf compenseren’, zei hij over de enorme herverdeling via de staat die nu nog nodig is om kansenongelijkheid te compenseren.

Koolmees paart een sociale inborst aan een liberaal gemoed. Zijn eigen verheffing is ook een kwestie van heel hard werken, ‘op zijn Rotterdams’, de stad waar hij woont. En hij is ambitieus. Als zijn moeder hertrouwt, telt het gezin zeven kinderen. ‘Het was elke keer de uitdaging: wie heeft het hoogste woord en krijgt de meeste aandacht?’ Ook bij Financiën wordt hij gescherpt door de intellectuele wedijver met de ‘best and

the brightest’ van Den Haag, de directie Algemene Financiële en Economische Politiek.

Maar Koolmees is geen streber, zeggen vriend en vijand. ‘Wat hem onweerstaanbaar maakt is de combinatie van heel slim en heel aardig. Het is moeilijk om ruzie met hem te maken. Daardoor is het ook zo moeilijk om je zin te krijgen in een onderhandeling’, zegt een oud-collega op dat departement. Collega-Kamerlid Henk Nijboer van de PvdA betrapt Koolmees er wel eens op dat hij met zichtbare tegenzin oppositietoriek bezigt. ‘Wouter houdt er veel meer van om echte invloed te hebben en wat te bereiken. Daar wordt hij blij en gelukkig van.’